

Samenvatting raadsvoorstel

Onderwerp : Incidenteel budget locatiestudie en participatie spreidingswet

Kern van het raadsvoorstel

Mensen vluchten voor oorlog en geweld. Ze hebben een veilige plek nodig. De gemeente Zaltbommel neemt haar verantwoordelijkheid en draagt bij aan menswaardige opvang van asielzoekers. We moeten van de overheid minimaal 168 opvangplekken realiseren. Dit staat in de Spreidingswet. De vraag is niet óf we gaan opvangen, maar we hebben nu wel de mogelijkheid om samen richting te geven aan het hóe en wáár.

In oktober 2025 heeft het college de raad geïnformeerd over de opgave en het voornemen om een proces- en participatieaanpak op te stellen. In november 2025 is deze aanpak met de gemeenteraad besproken tijdens de carrousel. De raad gaf aan zich te kunnen vinden in de zes uitgangspunten en de voorgestelde betrokkenheid van de raad. Ook gaf de raad aandachtspunten mee voor de verdere uitvoering van dit plan en de benodigheden om tot een besluit te kunnen komen.

Nu gaan we aan de slag met de eerste stappen uit de proces- en participatieaanpak. We starten met participatieblok A, waarin inwoners, ondernemers en organisaties locaties kunnen aanmelden, aandachtspunten kunnen delen en zich aan kunnen melden voor de klankbordgroep. Daarna volgt fase 2, de locatiestudie, waarin de aangedragen locaties worden getoetst aan de harde kaders. In participatieblok B halen we lokale kennis op over de shortlist met locaties. Vervolgens komt fase 3, de afweging en locatiekeuze. Op 9 juli 2026 leggen we het voorstel voor de locatiekeuze voor aan de gemeenteraad. Tussentijds informeren we de raad over de voortgang en komen we indien nodig terug voor een tussentijds besluit of opinie.

Met deze budgetaanvraag maken we het mogelijk om de proces- en participatieaanpak zoals besproken uit te voeren. Het gevraagde bedrag dekt de kosten voor participatie, locatieonderzoek, externe expertise en ondersteuning die nodig zijn om tot een zorgvuldige locatiekeuze te komen.

Gerelateerde raadsstukken

N.v.t.

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Incidenteel budget locatiestudie en participatie spreidingswet
Zaaknummer	: 1546168
Datum collegevergadering	: 27 januari 2026
Datum raadsbesluit	: 26 februari 2026
Datum raadsvergadering	: 26 februari 2026
Portefeuillehouder	: Burgemeester Bakermans
Inlichtingen bij	: Gemeente Zaltbommel, team Planvorming & Beleid ZBM

Voorstel

1. Een incidenteel budget van €269.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering proces- en participatieaanpak invulling Spreidingswet.
2. Het incidenteel budget van € 269.000 te dekken uit de algemene reserve.
3. De kosten van €269.000 te verhalen op het COA.

Inleiding

De begroting voor dit traject is opgebouwd uit de kosten voor participatieblok A, participatieblok B, fase 2 en fase 3 uit de proces- en participatieaanpak.

- Participatieblok A richt zich op het inventariseren van locaties en het ophalen van aandachtspunten bij inwoners, ondernemers en organisaties. Ook wordt in deze fase de klankbordgroep voor locatieonderzoek samengesteld.
- In fase 2, de locatiestudie, worden de aangedragen locaties getoetst aan de harde kaders en beoordeeld op geschiktheid. Dit gebeurt door specialisten van de gemeente en het COA. Ook start in deze fase de omgevingsmanager.
- Participatieblok B bestaat uit het ophalen van lokale kennis over de shortlist met locaties. De klankbordgroep en andere betrokkenen denken mee over kansen en aandachtspunten per locatie.
- In fase 3, de afweging en locatiekeuze, wordt alle verzamelde informatie samengevoegd tot een brede belangenafweging. Het college maakt een voorstel aan de raad over de locatiekeuze, en de raad neemt het definitieve besluit.

De kosten voor deze fasen zijn pas geraamd na de bespreking in de carrousel van november. De feedback van de raad was nodig om te bepalen of het vervolg eruit zou zien zoals voorgesteld. Nu die bevestiging er is, kunnen we de benodigde middelen concreet maken en aanvragen.

Participatie

Inwoners, ondernemers en organisaties worden vanaf het begin betrokken via participatieblok A en B. Ze kunnen locaties aandragen, aandachtspunten delen en deelnemen aan de klankbordgroep. De klankbordgroep komt meerdere keren bijeen om mee te denken over de locatiekeuze. Na elke participatiefase wordt teruggekoppeld wat we hebben gehoord en hoe dit is verwerkt in het proces.

Argumenten

1.1 Het budget stelt het college in staat de proces- en participatieaanpak uit te voeren.

Het beschikbaar stellen van een budget van €269.000 stelt het college in staat om de proces- en participatieaanpak daadwerkelijk uit te voeren zoals met de raad is besproken. Zonder deze middelen kunnen de participatieactiviteiten en het locatieonderzoek niet plaatsvinden. Het budget dekt alle noodzakelijke kosten voor een zorgvuldig en integraal traject, van klankbordgroepen tot externe expertise en ondersteuning.

1.2 Het budget maakt inschakelen van externe expertise mogelijk.

Een deel van het budget wordt ingezet voor het inschakelen van externe deskundigheid. Dit draagt bij aan een onafhankelijke en realistische verkenning van mogelijke locaties. Externe experts brengen gespecialiseerde kennis in over locatietoetsing, scenarioverkenning en participatiebegeleiding. Dit versterkt de kwaliteit en haalbaarheid van de uiteindelijke locatiekeuze. Ook zorgt externe ondersteuning ervoor dat de klankbordgroepen professioneel worden begeleid en dat de inbreng zorgvuldig wordt geanalyseerd en verwerkt.

2.1 Eventuele compensatie vanuit het COA wordt pas definitief in een latere fase.

Indien de raad besluit een of meer locatie(s) beschikbaar te stellen, kunnen de gemaakte kosten worden verdisconteerd in de opbrengsten van locatieverhuur of -verkoop, of worden voorgesteld in een anterieure overeenkomst met het COA. Dit is in lijn met andere ruimtelijke ontwikkelingen. De mogelijkheden voor kostendekking worden pas concreet in een latere fase, wanneer de keuzes in het vervolgproces duidelijk zijn. Mocht later blijken dat het COA (een deel van) de kosten vergoedt of dat er andere opbrengsten zijn, dan informeren wij de raad hierover. Eventueel ongebruikt of gecompenseerd budget vloeit terug naar de algemene reserve.

Kanttekeningen/risico's

1.1 Er is geen garantie op realisatie.

Het incidentele budget vormt een bijdrage aan de planvormingsfase, waarin onderzoek en scenarioverkenning centraal staan. De daadwerkelijke uitvoering van het project is afhankelijk van of er haalbare locaties gevonden worden en de gemeenteraad instemt met de ontwikkeling van een locatie.

1.2 Er is geen garantie dat het budget toereikend blijft.

Het budget is gebaseerd op de huidige inzichten en de voorgestelde aanpak. Als uitgangspunt hebben we flexibiliteit vastgesteld in de proces- en participatieaanpak. Als tijdens het traject blijkt dat andere activiteiten nodig zijn, kan het zijn dat we de aanpak moeten bijstellen en de begroting niet meer aansluit bij wat we doen. Als de begroting dan niet toereikend is, komen we terug bij de raad voor een nieuwe budgetaanvraag. We blijven de raad tussentijds informeren over de voortgang en eventuele knelpunten.

1.3 De activiteiten in de raming zijn afhankelijk van uitkomsten van participatieblok A.

Het gevraagde budget is gebaseerd op een raming met onzekerheden. Als het aantal te onderzoeken locaties beperkt is en een scenariostudie niet nodig blijkt, komen deze kosten te vervallen. Als de omvang van de klankbordgroepen in combinatie met de planning het mogelijk maken om de klankbordgroepen in het gemeentekantoor plaats te laten vinden, zullen deze kosten lager uitvallen of zelfs komen te vervallen.

3.1 Er is geen garantie dat verhaal van de kosten op het COA succesvol zal zijn.

Er is geen garantie dat verhaal van de kosten op het COA succesvol zal zijn. Indien verhaal niet lukt, blijven de kosten gedekt uit de algemene reserve en wordt de raad hierover geïnformeerd.

Inclusie

N.v.t.

Programma duurzaamheid

N.v.t.

Financiën (incl. BTW-effect)

Het gevraagde budget bedraagt €269.000. Dit bedrag dekt de kosten voor het participatietraject (€193.000), het locatieonderzoek (€53.000) en overige kosten zoals promotiemateriaal en onvoorzien (€23.000). De kosten zijn gebaseerd op realistische inschattingen van benodigde uren, externe expertise en materiële kosten. Dit incidentele budget wordt gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve van € 269.000. Zie onderstaande kostenverdeling:

Activiteit	Aantal	Subtotaal	Totaal (afgerond)
Participatietraject			€ 193.000
Klankbordgroep bijeenkomsten inwoners	3	€ 14.520	
Klankbordgroep bijeenkomsten optioneel extra	3	€ 14.520	
Klankbordgroep bijeenkomsten ondernemers/organisaties	3	€ 14.520	
Omgevingsmanager tot 9 juli		€ 36.400	
Omgevingsmanager na 9 juli		€ 36.400	
Objectieve analyse		€ 4.000	
Locatie specifieke klankbordgroep bijeenkomsten	6	€ 29.040	
Locatie specifieke klankbordgroep bijeenkomsten verlengd	6	€ 29.040	
Later stadium: informatiebijeenkomsten over de locatie zelf	3	€ 14.520	
Locatieonderzoek			€ 53.000
Externe expertise bij het toetsen van locaties		€ 10.000	
Onderzoek naar en uitwerken van scenario's		€ 10.000	
Kavelpaspoorten op laten stellen (optioneel)		€ 10.000	
Onderzoekskosten locaties		€ 10.000	
Opdracht ODR voor omgevingsplantoetsen		€ 5.000	
Ambtelijke inzet		€ 7.500	
Overig			€ 23.000
Promotie en communicatiemateriaal		€ 10.000	
Onvoorzien		€ 13.000	
Totaal			€ 269.000

De stand van de algemene reserve op basis van de programmabegroting 2026 na instemming van dit voorstel is als volgt:

Stand algemene reserve	x € 1.000
Per 1 januari 2026	9.174
Begrote storting algemene reserve in 2026	750
Incidenteel budget locatiestudie en participatie	-269
Per 31 december 2026	9.655

Bedrijfsvoering

Deze budgetaanvraag ziet niet toe op ambtelijke inzet buiten het locatieonderzoek om. De ambtelijke inzet voor de uitvoering van de proces- en participatieaanpak is reeds opgenomen in de programmabegroting 2026.

Uitvoering

Planning

Op basis van de proces- en participatieaanpak zijn de vervolgstappen als volgt:

- December 2025 - januari 2026: Participatieblok A.
Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen via de website locaties aanmelden, aandachtspunten delen en zich aanmelden voor de klankbordgroep.
- Februari - april 2026: Fase 2, de locatiestudie.
De aangedragen locaties worden getoetst aan de harde kaders. De omgevingsmanager start. De raad ontvangt een informerende nota over de voortgang.
- Maart - april 2026: Participatieblok B.
De klankbordgroep en andere betrokkenen denken mee over de shortlist met locaties. Lokale kennis wordt opgehaald via bijeenkomsten.
- April - juni 2026: Fase 3, de afweging en locatiekeuze.
Alle informatie wordt samengevoegd tot een brede belangenafweging. De raad ontvangt een informerende nota over de stand van zaken.
- 9 juli 2026: De gemeenteraad neemt een besluit over de locatiekeuze.

Handhaving

N.v.t.

Communicatie

Voor dit besluit vindt geen aparte communicatie plaats. We richten ons op de communicatie over het locatieonderzoek zelf dat nu plaatsvindt. Via de gemeentewebsite, brieven, de Bommelerwaardgids en sociale media informeren we inwoners, ondernemers en organisaties over de mogelijkheid om deel te nemen aan participatieblok A. Ook zorgen we voor heldere informatie over wat wel en niet vast ligt en waar mensen invloed op kunnen uitoefenen. De communicatie is gericht op transparantie en laagdrempeligheid, zodat zoveel mogelijk mensen kunnen meedoen.

Betrokkenheid raad

De raad wordt tijdens het hele traject actief betrokken. De raad ontvangt informerende nota's over de voortgang in februari, april en juni 2026. In juli 2026 wordt het voorstel voor de locatiekeuze voorgelegd aan de raad ter besluitvorming. Indien nodig wordt de raad tussentijds gevraagd om een besluit of opinie.

Evaluatie / controle

N.v.t.

Bijlagen

- Raadsbesluit Incidenteel budget locatiestudie en participatie spreidingswet